

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuoden 1942 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1944.

Lokakuun 25 päivänä 1940 annetulla lailla vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942 säädettiin, että vuoden 1940 varsinaiset valtuutettujen vaalit oli toimitettava 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1942 kunnallisen vaalilain säätämässä järjestyksessä. Vaalien siirtämisen perusteena oli, paitsi vallitsevia poikkeuksellisia oloja, pääasiassa se, että siirtäväki, joka vuonna 1940 henkikirjoitettiin entisessä kotikunnassaan, ei sinä vuonna olisi voinut käyttää vaalioikeuttaan missään kunnassa, eikä suurelta osalta vielä seuraavanakaan vuonna ehtisi saada vakinaista kotipaikkaa. Viime vuoden kesäkuussa alkanut uusi sotamme on jälleen kokonaan muuttanut olosuhteet toisiksi. Sodan hävitykset takaisin vallatuilla alueilla yhdessä kuljetus- ja huoltovaikeuksien kanssa aiheuttavat sen, että vain osa siirtoväkeä pääsee tänä vuonna siirtymään takaisin koti- ja henkikirjoituskuntaansa ja voi käyttää kunnallisen vaalilain edellyttämiä oikeuksiaan. Tämän johdosta ja huomioon ottaen muutkin maassa vallitsevat poikkeusolot eri aloilla näyttää kuluvan

vuoden kunnallisvaalien siirtäminen myöhempään ajankohtaan nytkin käyvän välttämättömäksi. Vaalien siirtäminen kahdella vuodella, niinkuin edustajanvaalien siirtämisestä on säädetty, tuntuu monesta syystä tarkoituksenmukaiselta. Kahden vuoden pitennys ei myöskään tuottane mainittavia vaikeuksia ja häiriöitä kunnalliselle toiminnalle. Tämän takia on katsottu voitavan ehdottaa, että vaalit siirrettäisiin vuoteen 1944.

Vaalien siirtäminen toimeenpantaisiin, kuten edellisellä kerrallakin tapahtui, erityisen poikkeuslain avulla, johon on sisällytettävä myös säännös nykyisten valtuutettujen ja heidän varajäsentensä velvollisuudesta pysyä toimissaan tulevan joulukuun 31 päivän jälkeenkä. Tämän ohella on katsottu tarpeelliseksi antaa eräitä poikkeusmääräyksiä valtuutettujen varajäsentistä ja valtuutettujen luvun lisäämisestä eräissä tapauksissa kunnallisen jaoituksen muuttuessa.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

vuoden 1942 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1944.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maalaiskuntain kunnallislain, kaupunkien kunnallislain ja kunnallisen vaalilain

edellyttämät varsinaiset valtuutettujen vaalit, mitkä 25 päivänä lokakuuta 1940 vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen

ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942 annetun lain mukaisesti olisi toimitettava 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1942, toimitetaan 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1944, niinkuin kunnallisessa vaalilaissa on säädetty.

2 §.

Valtuutettujen ja varajäsenten velvollisuudesta pysyä toimeissaan, kunnes vaalit on 1 §:n mukaisesti toimitettu, olkoon voimassa, mitä kunnallisen vaalilain 47 §:ssä on säädetty.

Jollei soveltamalla kunnallisen vaalilain 43 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä saada kaikkia avoimiksi joutuneita valtuutettujen paikkoja täytetyiksi, tulee viimeksi toimitetun valtuutettujen vaalin keskuslautakunnan vaalilain 38 §:ssä säädettyä järjestystä noudattaen määrätä vaalissa käytetyistä ehdokaslistoista uusia varajäseniä valtuutettujen paikkojen täyttämiseksi. Jollei kaikkia valtuutettujen paikkoja näin menetellen saada täytetyiksi, toimikoon valtuusto toistaiseksi vajanaisena.

3 §.

Jos ennen 1 §:n mukaisesti toimitettavia valtuutettujen vaaleja kunnan aluetta kunnallisen jaoituksen muutoksella laajennetaan, voi valtioneuvosto, milloin olosuhteet siihen aihetta antavat, määrätä, että laajennetun kunnan valtuutettujen luku on lisättävä laissa edellytettyyn määrään. Valtuutettujen lisäpaikat täytetään sellaisilla supistetussa kunnassa viimeksi valituilla valtuutetuilla tai heidän varajäsenilään, jotka ovat siirretyllä alueella henkilökirjoitettuja, ja siirtyvät nämä valtuutetut tai heidän varajäsenensä kukin aikaisemmin vahvistetun järjestyksensä mukaan laajennetun kunnan valtuustoon. Jollei kaikkia valtuutettujen lisäpaikkoja tällä tavoin voida täyttää, edustaa valtuusto toistaiseksi vajanaisena laajennettua kuntaa.

Jos edellä mainitulla jaoituksen muutoksella laajennettuun kuntaan on liitetty alueita kahdesta tai useammasta kunnasta, määrää valtioneuvosto, ottaen huomioon eri alueiden väkiluvun, missä suhteessa valtuutettujen lisäpaikat on niiden kesken jaettava.

Helsingissä 20 päivänä maaliskuuta 1942.

Tasavallan Presidentti

RISTO RYTI.

Sisäasiainministeri *Toivo Horelli.*

**Laki- ja talousvaliokunnan mietintö
N:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuoden 1942
varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutet-
tujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1944.**

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein viime maaliskuun 24 päivältä lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 21 laiksi vuoden 1942 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1944. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina Kunnallisen Keskustoimiston johtajaa,

maisteri Yrjö Harviaa ja varatuomari Heikki Setkästä valiokunta on, yhtyen esityksen perusteluihin, asettunut puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta ehdottaa näin ollen kunnioittaen,

*että lakiehdotus hyväksyttäisiin
muuttamattomana.*

Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 1942.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otaneet osaa puheenjohtaja Kulovaara ja jäsenet Haga, Heikkilä, Jern, Kajala, Kujala, Kylänpää, Kääriäinen, Lahtela, Linna,

Luukka, Pitkäsilta, Salmela-Järvinen, Teitinen, Tukia ja Wenman sekä varajäsen Pohjannoro.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 27 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuoden 1942 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1944.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 esitettyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 1942.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vuoden 1942 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1944.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 21 laiksi vuoden 1942 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen

1944, ja Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 6, on hyväksynyt seuraavan lain:

L a k i

vuoden 1942 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1944.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maalaiskuntain kunnallislain, kaupunkien kunnallislain ja kunnallisen vaalilain edellyttämät varsinaiset valtuutettujen vaalit, mitkä 25 päivänä lokakuuta 1940 vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942 annetun lain mukaisesti olisi toimitettava 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1942, toimitetaan 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1944, niinkuin kunnallisessa vaalilaissa on säädetty.

2 §.

Valtuutettujen ja varajäsenten velvollisuudesta pysyä toimessaan, kunnes vaalit on 1 §:n mukaisesti toimitettu, olkoon voimassa, mitä kunnallisen vaalilain 47 §:ssä on säädetty.

Jollei soveltamalla kunnallisen vaalilain 43 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä saada kaikkia avoimiksi joutuneita valtuutettujen paikkoja täytetyiksi, tulee viimeksi toimi-

tetun valtuutettujen vaalin keskuslautakunnan vaalilain 38 §:ssä säädettyä järjestystä noudattaen määrätä vaalissa käytetyistä ehdokaslistoista uusia varajäseniä valtuutettujen paikkojen täyttämiseksi. Jollei kaikkia valtuutettujen paikkoja näin menetellen saada täytetyiksi, toimikoon valtuusto toistaiseksi vajanaisena.

3 §.

Jos ennen 1 §:n mukaisesti toimitettavia valtuutettujen vaaleja kunnan aluetta kunnallisen jaoituksen muutoksella laajennetaan, voi valtioneuvosto, milloin olosuhteet siihen aihetta antavat, määrätä, että laajennetun kunnan valtuutettujen luku on lisättävä laissa edellytettyyn määrään. Valtuutettujen lisäpaikat täytetään sellaisilla supistetussa kunnassa viimeksi valituilla valtuutetuilla tai heidän varajäsenillä, jotka ovat siirretyllä alueella henkilökirjoitettuja, ja siirtyvät nämä valtuutetut tai heidän varajäsenensä kukin aikai-

semmin vahvistetun järjestyksensä mukaan laajennetun kunnan valtuustoon. Jollei kaikkia valtuutettujen lisäpaikkoja täällä tavoin voida täyttää, edustaa valtuusto tois-
taiseksi vajanaisena laajennettua kuntaa.

Jos edellä mainitulla jaoituksen muutok-

sella laajennettuun kuntaan on liitetty alueita kahdesta tai useammasta kunnasta, määrää valtioneuvosto, ottaen huomioon eri alueiden väkiluvun, missä suhteessa valtuutettujen lisäpaikat on niiden kesken jaet-
tava.

Helsingissä 24 päivänä huhtikuuta 1942.
